

משנת רבי אהרן

חידושים וביאורים בעומק הסוגיות

ודברי הראשונים

במסכת

גיטין

מאת

רבנו הגדול שר התורה רבן של ישראל

מרן הגאון רבי אהרן קמלר זצוקלה"ה

כרוצאת

מכון משנת רבי אהרן

נ"ש משפחת שיק

לייקוואוד - ירושלים

התשס"ב

דברים אחדים

ברגשי תודה והלל להשי"ת שמחים אנו להגיש לפני שוחרי תורה, כרך נוסף
מכתבי רבינו הגדול אאזמו"ר מרן הגר"א קוטלר זצוקללה"ה, דברים בהירים
ומזוקקים, מאירי עינים להוגים במסכת גיטין. יום בשורה הוא לישראל בהופעת
ספר גדול זה, חלק מחידושי הרבים, חידושי תורתו המאירים את שמי עולם
התורה, וחידושי מתבדרין בבית מדרשו ובממא דרבנן די בכל אתר ואתר.

חלק גדול מחידושיו נשתכללו במשך שנים רבות, החל בימי חורפו, מחידושי
שרשם בלמדו בישיבת סלבודקא בשנת תרע"ב, עד שנת תשכ"ג בהסתלקותו לחיי
עד, ובכל העניינים שכבר נאמרו היה יגע ועמל מחדש בכל פעם ובכל מחזור לברר
הדברים, ולהוסיף צירוף וליבון בהוספת דברים ונדבכים משך יובל שנים, ומן
הראוי לציין כי הרבה מחידושיו בספר זה נכתבו כשגלתה הישיבה מקלצק בחיות
הישיבה בינובה בשנת ת"ש.

הכרת טיבותא לשקייא מכל עולם התורה למע"כ הרה"ג מוהר"ר יוסף יזרעאלי
שליט"א ר"מ בישיבת בית מאיר בני ברק, אשר השקיע עבודה כבירה בכתיבת
ועריכת הספר, בכשרון נפלא ובעמל רב, בטאמנות ובדייקנות נפלאה, ירד לעומק
הדברים לפענא ולשכלל, והוציא דבר שלם ומתוקן מתחת ידו, חלקו בזכות תלמוד
תורה דברים לדורות יעמוד לו להתברך במתן שכרה של תורה שניתן עמה, ובברכת
הקמת התורה.

זכות הדפסת ספר זה שמורה לאחד מגדולי תלמידי מרן הגר"א זצוק"ל, איש
האשכולות וממרבצי תורה לרבים, שעמד על ערך חשיבותו של ספר זה לדורות,
ומתוך הכרה ושמחה פעל והפעיל רבות למען הוצאת ספר זה, זכות הוצאת תורתו
של רבינו זצוק"ל תעמוד לו להתברך בכל מילי דמיטב, להמשיך ולהוסיף חיל
בעבודתו לתורה ולחסד, להחזיק ולהקים לאוי"ט, ולראות בהמשך שלשלת הדורות
לתורה ולתעודה, בניס ובני בניס עוסקים בתורה ובמצוות בבריות גופא ונהורא
מעליא ורוב נחת ואושר.

זכות אאזמו"ר ואאמו"ר זצוק"ל תעמוד לכבוד אי"מ הרבנית רישל שתחי,
אשר עמדה לימין אאמו"ר זצוק"ל במסירות עילאה, עם כל בני המשפחה שיחיו
לאוי"ט, להתברך באורך ימים ושנים בבריות גופא ונהורא מעליא, להתברך בכל
טוב עד עולם.

בשם משפחת אאזמו"ר מובעים בזה רגשי שמחה והודי' לה, בריך רחמנא
סקיימנו ותגיענו לראות בהמשך שלשלת התורה אשר חקקו וגם קבעו, ותורתו

מפתח הסימנים

א	ספק טומאה	סימן א
ב	בענין מוכח מתוכו	סימן ב
ג	בענין שליח שנתן גט ולא קראוהו עידי המסירה	סימן ג
ד	בענין פסול רשע להבאת הגט	סימן ד
ה	עוד בענין פסול רשע להבאת הגט	סימן ה
ו	ועוד בענין פסול רשע להבאת הגט	סימן ו
ז	בענין נאמנות שליח הולכה על השליחות	סימן ז
ח	בענין טענת מזויף לבטל הגט	סימן ח
ט	בענין אילם לעדות בפני נכתב ובפני נחתם	סימן ט
י	עוד בענין אילם לעדות בפני נכתב ובפני נחתם	סימן י
יא	כבוש יחיד	סימן יא
יב	בענין פלגינן ועדות מוכחשת	סימן יב
יג	בענין שיטת רש"י והר"ף בשייר קרקע כל שהוא	סימן יג
יד	בענין צירוף ע"א על השליחות לע"א בקיום הגט	סימן יד
טו	בענין שיטת הר"ף ורש"י בזכיית גט שחרור	סימן טו
טז	בסוגיא דזמן בגיטין	סימן טז
יז	בענין גט מאוחר	סימן יז
יח	בענין שמיטת כספים בהקפת חנות ושאר חיובים	סימן יח
יט	בענין אמר לעשרה כולכם כתבו גט לאשתי	סימן יט
כ	בענין כתב על גבי כתב	סימן כ
כא	בענין טלי קדושין מעל גבי קרקע וגדר ונתן בידה	סימן כא
כב	עבד לכתיבת הגט	סימן כב
כג	בני כריתות לכתיבת גט	סימן כג
כד	עבד להבאת הגט	סימן כד
כה	בענין ברירה	סימן כה
כו	בענין ערל וטמא דאין סומכים ובגדר כל הראוי לבילה	סימן כו
כז	בענין עבד שנשבה	סימן כז
כח	עוד בענין עבד שנשבה	סימן כח
כט	בענין מפקיר עבדו	סימן כט
ל	בענין עבד כנעני אי קונה עצמו בחליפין	סימן ל
לא	בענין חציו עבד וחציו בן חורין לענין חבלה וקנס	סימן לא
לב	בענין דמי חבלה במעוכב גט שחרור ותפיסה בקנס	סימן לב
לג	בענין עובר ירך אמו	סימן לג
לד	בענין קניני כסף ומשיכה בהקדש ויחמי	סימן לד
לה	בענין נתינה וקנין בגט	סימן לה
לו	הערות קצרות	סימן לו

דגם מיגו לא מהני. (א.ה.) לכאורה מדברי הרשב"א שם נפגיה דשליש אין שום ראיה, דהא לא נפרש אליבא דרש"י, דהשליש הוא שליח לקבלה, וא"כ הו"ל נפילה דמיד ולכן לא חיישין, (דיוקן).]

(ו) בדרך אחרת נראה, דבאמת לא חיישין לנפילה, וקושייתי על הרמב"ם (לעיל אות א') אפשר לישב באופן זה. דהיכא דהבעל מוסר לשליש שטר שאינו מקיים לא הימניה, ומטעם סברא הני' (אות ב'). ואפי' אם מקיים אח"כ אפשר לנא מהני, דהבעל סמך דיטעון מוויף. ואפי' אם נאמר דהיכא דנתקיים יש לו נאמנות הדוכרה להאמינו, היינו דוקא בנתקיים בד השליש, דהיה בידו שטר מקיים, אבל בנתקיים בשעה שלא כבר מידו, דלא לא שייך נאמנות מטעם שליח, אינו נאמן. [אך באמת יותר מסוור ההדריך הראשון, דאם נתקיים לבסוף נאמן. אך מ"מ נאמן השליח אף בגט שאינו מקיים - היכא דנתקיים לבסוף דליכא מיגו דמוויף, ולדעת המ"מ (עיין לעיל אות ב') אפי' מיגו לא מהניא ואינו נרצח לקיים - בשביל דהשליח יכול לומר בפ"ג ובפ"ג ולא יועיל שוב פגערור הבעל, ובהכרח דהימניה דהא יכול למוסרו ליד האשה. ואי משום דסומך דיטעון מוויף הא בד השליש לומר בפ"ג ובפ"ג, דאפי' בא"י אי יאמר מהני (עיין רמב"ם פ"ו מגרושין ה"ו).] חיה לא שייך אלא בשליח דיכול לומר בפ"ג, אבל רשע דאורייתא דפסול לומר בפ"ג ובפ"ג, שוב ליכא ראיה דהימניה, ולכן פסול הגט שמה מסר לו לפקדון. ומ"מ פסול דאורייתא בנתקיים לא הוי, כדרכי הג"ל (אות ג'), דבלא הכחשה שפיר יש לו נאמנות דשליש, דלענין זה הא הימניה. אבל מ"מ פסול הגט מדרבנן שמה יטא ויערער, וכמו דחיישין בגט שאינו מקיים בסו"ל.

ר"ח חשון התרע"ד סלוצק

והקן, נראה דנפסול דרבנן לא חיישין שמה יטא הבעל ויערער, דהא אם יטא לא תפא. וכן מטאר בהשגת הראב"ד על הרי"ף בריש גיטין, עיי"ש היטב.

(ז) וקצת מקור לזה דחיישין בגט לנפילה, אפשר למצוא ממה שכתב הרשב"א (כ"ו ע"ב ד"ה הא דאמרי') למ"ד דבעין שירות מלויות (למישג לבט אחר עיי"ש), דהחילוק הוא דשירות מלויות חשובו כמו נפילה דרביס וחישישין, אבל הוחזקו ב' יוב"ש בלבד חשוב נפילה דמיד ולא חיישין. והקשה הפנ"י (ד"ה גמרא ואפילו במקום) דהרי מרא דשמעתמא הוא רבה, דסובר בפ' גט פסוט (בבא בתרא קע"ב ע"ב) דלא חיישין אף לנפילה דרביס. ומירך בפ' דו"ס בתשובת הגאון ר' טום (בלקוטיים שנספח ח"ב, עיי"ש בתשו' אות ט'), לחלק בין ממון לאיסור, דבאיסור חיישין לנפילה דרביס. ולפ"ו אפשר דגם בשליח נחוש לנפילה. [אלא דפלא צעיתי על הגאונים הני' ללא נחשו לחלק דשאינו גט דנפל אימרה, וכדאמרינן בכל מקום דשטר שנפל אימרה. ואף דאפשר דסברי דנפל אימרה לא שייך לומר אלא בהשגת כזה שאנו יכולים לתלות הנפילה בפסולו, וכמו שכתב רש"י בפ' שניס אוחזין (בבא מציעא י"ב ע"ב ד"ה הגי ריעין), דלהכי לא נזהר בו כיון שהוא פסול. והכא בגט שנמצא הלא ליכא למימר דמסתמא פסולו נפל, דהא לא חיישין הכא לפסול אלא שהוא גט אחר. מ"מ נראה טהכרח דיש חילוק, דהיכא דלא נפל אין בו כלל ריעותא, אבל בנפל אט זריכיס לברר מכה ראיה דודאי זהו הגט, והא דאין דרך לאבד, אפשר דאין זו ראיה חזקה ומושישין, ואין להאריך בזה. מדע, דהרשב"א בעצמו כתב בסוגיא דשליש (פ"ד ע"א ד"ה גמרא בעל אומר), דאף רב הונא מודה דאינו יכול לטעון נפל ממני, דלנפילה לא חיישין, הרי דגם בגט לא חיישין אף לנפילה דרביס, ויותר עוד

סימן ר'

ועוד בענין פסול רשע להבאת הגט

נריך קיוס מן החורה, דלא אמרינן התמים עדים שאינם מעצמו, דאע"פ שהוא חשוב על הממון וכו'.

[ובדעת הראב"ד מוכח דמודה דאם לא נתקיים בחותמיו פסול, וברור דהרמב"ם לא מיירי דוקא בסו"ל, דנריך לומר בפ"ג, דהא כללא כ"ל, ועוד דעדין לא שנה לנו דין דפ"ג, וא"כ בא"י לתם פסול, והלא לא זריכיס לעדותו כלל. ונריך לפרש, דהא סובר הראב"ד דאשה המזיאה גט לפנינו זריכה לקיימו, כמו שכתב בהשגות טהלכות גרושין (פ"ב ה"ב) וגם טהלכות עבדים (פ"ו ה"ו), ומ"מ מודה דשליח המביא גט בא"י אין הגט נרצח קיוס, כדמוכח במשנה (ב' ע"א), דדוקא אם יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו. ויש לפרש דהגדר הוא כמו בסו"ל, צנירין נאמנות השליח, אלא

(א) כתב הרמב"ם (פ"ו מגרושין ה"ו) ח"ל, אבל הפסולים בעצירה מדברי תורה פסולין להבאת הגט, ואם הביאו הרי זה פסול, דנ"א כשנתקיים הגט בחותמיו, אבל אם לא נסמך בו אלא על דברי פסול בעצירה מן החורה, אינו גט, עכ"ל. והשיג הראב"ד בתרתי, אם נתקיים בחותמיו למה פסול, ועוד כשמתכו עליו למה אינו גט. וכן תמהו כל הראשונים (עיין גר"ש פ"ב אות כ"ו, ובר"ן י"א ע"ב דפי הרי"ף ד"ה הכל), דהיכן מצינו דרשע דאורייתא יטא חשוב לויף, ולא נאמר כשזינא שטר דנעשה מהחורה כנתקרה עדותם בנ"ד. והיה נריך להיות גט פסול, דחסר בו הקיוס הנדרש מדרבנן, אבל למה אינו גט. וכן מפורש בתוס' פ' מי שטיה נשוי (כהותיה ז"ב ע"ב ד"ה דינא), דאפי' גולן מוחזק שהזינא שטר אינו